

kullu tamām

Inleiding tot de Egyptische omgangstaal

Manfred Woidich
Rabha Heinen-Nasr

zevende druk

Uitgeverij Bulaaq
Amsterdam

INHOUD

VOORWOORD	XI
INLEIDING	1
A. Schrijfwijze en uitspraak	1
I. Consonanten (medeklinkers)	1
II. Vocalen (klinkers)	4
III. Andere tekens	5
B. Alfabetvolgorde	5
C. Afkortingen en enkele grammaticale termen	5
D. Enkele formele uitdrukkingen	6
E. Andere nuttige uitdrukkingen	7
LES I	8
DIALOGEN <i>ismak ʔē? - inta ʔē? - huwwa mawgūd?</i>	8
WOORDENSCHAT	9
GRAMMATICA	9
I. Vocalen	9
II. Persoonlijk voornaamwoord	10
III. Zinsopbouw (nominale zin)	11
IV. Vocatief	11
V. Vrouwelijke uitgang <i>-a</i>	11
Nuttige uitdrukkingen	12
Plaatsnamen in Egypte	12
OEFENINGEN	13
LES II	16
DIALOGEN <i>minēn? - afandim?</i>	16
WOORDENSCHAT	17
GRAMMATICA	17
I. De vocalen <i>-i-</i> en <i>-u</i>	17
II. Persoonlijk voornaamwoord	17
III. Aanwijzend voornaamwoord	18
IV. Namen van landen en <i>nisba</i> -adjectieven	19
V. Meervoudsuitgangen	20
VI. Verkorting van de lange vocalen	21
UITBREIDING VAN DE WOORDENSCHAT	21
<i>fi_lfaṣl</i>	21
Begroetingen	21
OEFENINGEN	22
LES III	26
DIALOGEN <i>izzayyak? - ikkilma di maḡnāha ʔē?</i>	26
WOORDENSCHAT	27
GRAMMATICA	27
I. Opeenhoping van consonanten	27
II. Lidwoord	28
III. Aanwijzend voornaamwoord	28
IV. Possessiefsuffixen	29
V. <i>gayy</i> en <i>wāxid</i>	30
VI. Thema-vooropstelling	30
VII. Bijwoorden	31

UITBREIDING VAN DE WOORDENSCHAT	31
<i>ilfaṣl</i> ‘het klaslokaal’	31
Afscheid nemen	31
OEFENINGEN	33
LES IV	36
DIALOGEN <i>ilmaḥaṭṭa fēn?</i> - <i>ilmaṭṭam</i> - <i>humma miš mawgudīn</i> - <i>inta_mnēn bi_zzab?</i>	36
WOORDENSCHAT	37
GRAMMATICA	37
I. Klemtoon	37
II. Elisie van de <i>-i</i>	38
III. Voorzetsels van plaats	39
IV. Vorming van het meervoud	39
V. Congruentie	40
VI. ‘alsjeblijft!’ - ‘dank u wel!’	41
SPREEKWOORDEN	42
UITBREIDING VAN DE WOORDENSCHAT <i>mabāni</i> ‘gebouwen’	42
OEFENINGEN	43
LES V	48
DIALOGEN <i>ḡandik awlād</i> - <i>maḡāk walla ma-mḡakš?</i> - <i>iššugl</i> - <i>fī_lmaṭṭam</i>	48
WOORDENSCHAT	49
GRAMMATICA	49
I. Prepositionele zinnen: ‘hebben’	49
II. Ontkenning van de prepositionele zin	51
III. Genitiefconstructie	52
IV. Vrouwelijke uitgang met suffixen	52
V. Verleden tijd: <i>kān</i>	53
VI. Telwoorden van 1 tot 12	54
Meer voorbeelden van prepositionele zinnen: ‘hebben’	55
KENNISUITBREIDING: <i>ʔahwa</i> of <i>bunn?</i>	55
OEFENINGEN	56
LES VI	64
DIALOGEN <i>ilwuṣūl fi-Maṣr</i> - <i>izziyāra</i>	64
WOORDENSCHAT	65
GRAMMATICA	66
I. <i>lī</i> ‘er is..’ en <i>ma-fīš</i> ‘er is geen’	66
II. <i>fēn</i> ‘waar?’ en <i>ḡala fēn</i> ‘waar naartoe?’	66
III. Werkwoorden: het actieve participium	66
IV. Telwoorden vanaf 13	68
V. Combinatie van de telwoorden met substantieven	69
VI. <i>bitāḡ-</i> , <i>bitāḡit-</i> , <i>bitūḡ-</i> ‘de mijne, het mijne...’	70
VII. Adverbia en preposities van tijd	71
OEFENINGEN	74

LES VII	82
DIALOGEN <i>tišrab ʔē?</i> - <i>arūh hināk izzāy?</i> - <i>taṣāla ya_Mḥammad!</i> - <i>ittaks</i>	82
WOORDENSCHAT	83
GRAMMATICA	84
I. Adjectief (bijvoeglijk naamwoord)	84
II. Werkwoorden	85
1. Imperfectum	85
2. Imperatief	86
III. <i>yāxud</i> en <i>yākul</i>	86
IV. Modale hulpwerkwoorden	87
V. Ontkenning van het imperfectum en de imperatief	87
1. Imperfectum	87
2. Imperatief	87
UITBREIDING VAN DE WOORDENSCHAT	89
<i>nišrab ʔē?</i> <i>nākul ʔē?</i> eten en drinken - <i>ṣalaṭāt</i> salades	89
OEFENINGEN	90
LES VIII	98
TEKST <i>ilbēt</i> - <i>iššaʔa</i> - <i>ʔigār šaʔa</i>	98
WOORDENSCHAT	99
GRAMMATICA	100
I. Dualis (tweevoud)	100
II. Objectsuffixen	100
III. Rangtelwoorden	101
IV. Kleuren en lichaamseigenschappen	102
V. Voorzetsels: <i>ḡala</i> , <i>min</i> en <i>ḡan</i>	103
VI. <i>ṣayih</i> met het imperfectum	103
VII. Beleefdheidsvorm	103
VIII. Het gebruik van <i>gaww</i> ‘weer’ en <i>dinya</i> ‘wereld’	103
SPREEKWOORDEN	104
UITBREIDING VAN DE WOORDENSCHAT	104
<i>iggism</i> ‘het lichaam’	104
<i>ilmalābis</i> ‘de kleren’	104
OEFENINGEN	105
LES IX	112
TEKST <i>qiššit ḥayāti</i> - <i>tagdīd ilʔiqāma</i>	112
WOORDENSCHAT	113
GRAMMATICA	114
I. <i>kām</i> ‘hoeveel?’	114
II. <i>illi</i> ‘degene die’, ‘datgene wat’	114
III. Perfectum (verleden tijd)	114
A. Wortels en stammen	115
B. Uitgangen van het perfectum	117
C. Betekenis van het perfectum	119
IV. Objectsuffixen: bijzonderheden	120
WERKWOORDEN IN HET PERFECTUM	121
OEFENINGEN	122

LES X	130
TEKST <i>biyiḡmil ʔē kull° yōm iṣṣubḥ? - iggaww° f-Maṣr</i>	130
– ʔidārit <i>iggawazāt</i>	131
WOORDENSCHAT	131
GRAMMATICA	132
I. Geslacht van het substantief	132
II. <i>kull</i> : ‘alle’, ‘heel’ en ‘ieder’	132
III. Trappen van vergelijking	133
IV. <i>ḡa</i> -imperfectum	135
V. <i>bi</i> -imperfectum	135
VI. <i>-li</i> als suffix verbonden met het werkwoord	137
UITBREIDING VAN DE WOORDENSCHAT <i>ilwaʔt</i>	138
OEFENINGEN	139
LES XI	150
DIALOOG <i>taṣliḡ ilḡanafiyya</i>	150
WOORDENSCHAT	150
GRAMMATICA	151
I. Werkwoordstammen II en III	151
II. Werkwoordstammen V, VI en VII	152
III. Werkwoordstam VIII	154
IV. Het eenvoudige imperfectum	155
OEFENINGEN	156
LES XII	164
TEKST <i>ilwuṣūl fi Maṣr - fi_listiʔbāl</i>	164
WOORDENSCHAT	165
GRAMMATICA	165
I. Participium (deelwoord)	165
II. <i>kān</i> in verbale zinnen	169
III. De relatieve bijzin	170
UITBREIDING VAN DE WOORDENSCHAT	172
Islamitische formules	172
OEFENINGEN	173
LES XIII	182
TEKST <i>ḡādis faziḡ - ḡand idduktūr</i>	182
WOORDENSCHAT	183
GRAMMATICA	183
I. <i>riḡlēn</i> + suffix	183
II. Onregelmatige werkwoorden	184
III. Werkwoordstammen <i>n</i> -VII, X en IV	185
IV. <i>nafs</i> ‘zelf’ en <i>nafs</i> ‘dezelfde’	186
V. <i>wala</i> en ʔ <i>ayy</i>	186
VI. De toestandzin	187
VII. Werkwoorden met twee objecten	189
STERKE WERKWOORDEN + ZWAKKE WERKWOORDEN	191
OEFENINGEN	192

LES XIV	200
TEKST <i>ziyārit wafd³ rasmi</i>	200
WOORDENSCHAT	200
GRAMMATICA	201
I. Collectiva en materiaalaanduidingen	201
II. Ontkenningsspartikels	202
III. Andere werkwoorden met het eenvoudig imperfectum	204
OEFENINGEN	205
LES XV	214
TEKST <i>iliqtisād ilmaṣri - yōm ḍagāza</i>	214
WOORDENSCHAT	215
GRAMMATICA	216
I. dat-zinnen	216
II. Voorwaardelijke zinnen	217
III. <i>badal</i> -constructies	218
IV. Werkwoordsubstantief (<i>maṣdar</i>)	219
ENKELE WERKWOORDSSUBSTANTIEVEN	221
OEFENINGEN	222
LES XVI	232
TEKST <i>ittaḡlim fi-Maṣr - ilfaṣḥ ilmaṣri</i>	232
WOORDENSCHAT	233
GRAMMATICA	233
I. <i>illa</i> en <i>ḡēr</i> ‘slechts’, ‘alleen’, ‘geen andere’	233
II. <i>anhū, anhī, anhūm</i> ‘welke ...’, ‘welk ...’	234
III. <i>kida</i> ‘zo’, ‘dat’, ‘daar-’	234
IV. <i>baḡd</i> ‘elkaar’ of ‘enkele’, ‘sommige’	234
V. Temporele bijzinnen	235
VI. Andere bijzinnen	236
VII. Leenwoorden van het Modern Standaard Arabisch	237
OEFENINGEN	238
LES XVII: Het Arabische schrift	246
I. Eerste groep letters	247
II. Tweede groep letters	248
III. Derde groep letters	249
IV. Vierde groep letters	250
V. Het alfabet	252
VI. Leesoefening	254
SLEUTEL BIJ DE OEFENINGEN	257
INDEX	291
WOORDENLIJST	299
Arabisch - Nederlands	301
Nederlands - Arabisch	325
LIJST VAN VERBETERINGEN	349

INLEIDING

A. Schrijfwijze en uitspraak

De schrijfwijze volgt het fonologische principe: één (relevante) klank = één teken.

I. Consonanten (medeklinkers)

De volgende tabel geeft de letters voor de medeklinkers van het Cai-reense dialect weer, gerangschikt naar plaats en wijze van articulatie.

1. Tabel

Plaats: ¹	1	2	3	4	5	6	7	8
Wijze:								
<u>Plofklanken</u>								
stemloos			<i>t</i>		<i>k</i>	<i>q</i>		^ɔ
emfatisch			<i>t̥</i>					
stemhebbend	<i>b</i>		<i>d</i>		<i>g</i>			
emfatisch	<i>b̥</i>		<i>d̥</i>					
<u>Wrijfklanken</u>								
stemloos		<i>f</i>	<i>s</i>	<i>š</i>	<i>x</i>		<i>ɸ</i>	<i>h</i>
emfatisch			<i>ʃ</i>					
stemhebbend		<i>v</i>	<i>z</i>	<i>ž</i>	<i>ǰ</i>		<i>ɛ</i>	
emfatisch			<i>z̥</i>					
<u>R-klank</u>			<i>r</i>					
emfatisch			<i>r̥</i>					
<u>L-klank</u>			<i>l</i>					
emfatisch			<i>l̥</i>					
<u>Neusklank</u>	<i>m</i>		<i>n</i>					
emfatisch	<i>m̥</i>							
<u>Halfklinkers</u>	<i>w</i>			<i>y</i>				

---

¹ Articulatie: 1 = met beide lippen (bilabiaal), 2 = met de onderlip tegen de boventanden (labio-dentaal), 3 = met de tongpunt tegen de tanden en de tandrug (apico-dentaal-alveolair), 4 = met de tongrug tegen het harde gehemelte (*k* en *g* zijn dorso-postpalataal), 5 = met de tongrug tegen het zachte gehemelte (velair of postvelair), 6 = tegen de achterkant van het zachte gehemelte (uvulair), 7 = in de keelholte (faryngaal), 8 = in het strottenhoofd (laryngaal).

2. Uitspraak van de consonanten

a) De letters *b, d, f, k, l, m, n, s, t, v* en *z* onderscheiden zich in hun uitspraak nauwelijks van de overeenkomstige medeklinkers in de standaarduitspraak van het Nederlands.

b) Bij de volgende letters moet men daarentegen met enkele bijzonderheden rekening houden:

g als de Duitse, Franse of Engelse ‘g’: *gamal* "kameel", *ṛāgil* "man", *banafsigi* "paars".

h wordt ook aan het einde van een lettergreep als *h* uitgesproken en mag niet door een *x* (een Nederlandse ‘g’ of ‘ch’) vervangen worden: *ʔahwa* "koffie", *ilʔahrām* "de piramiden".

q wordt als een ‘k’ uitgesproken, maar veel verder terug tegen het zachte gehemelte (postvelair): *ilQāhira* "Caïro", *ilqurʔān* "de koran", *qarya* "dorp". *q* komt alleen in woorden voor die aan het Standaard Arabisch ontleend zijn.

r is een duidelijk te articuleren tongpunt-r (dentaal-alveolair): *Maṣr* "Egypte, Caïro", *bīra* "bier", *bīr* "bron", *Luʔṣur* "Luxor", *riḡl* "voet".

w wordt als een Engelse ‘w’, d.w.z. bilabiaal uitgesproken: *Aswān* "Aswan", *warša* "werkplaats", *bawwāb* "conciërge".

y is als een Nederlandse ‘j’: *yōm* "dag", *aywa* "ja".

x is een stemloze wrijfklank en komt overeen met de Nederlandse ‘g’ of ‘ch’: *xōx* "perzik", *tixīn* "dik".

c) De volgende letters worden in het Nederlandse alfabet niet gebruikt. Zij geven soms bijzondere klanken weer.

š als de ‘ch’ van chocolade of Duits ‘sch’. Men moet wel de sis-klanken *s*, *š* en *z* duidelijk onderscheiden: *mustašfa* "ziekenhuis".

ž als ‘j’ in het Frans: *žakitta* "jas". *ž* komt alleen in leenwoorden voor.

ḡ is een wrijfklank en de stemhebbende variant van *x*: *Baḡdād* "Baghdad", *baḡbaḡān* "papegaai".

ʕ is een stemhebbende wrijfklank en wordt in de keelholte (farynx) geproduceerd: *ʕarabi* "Arabisch", *Bur Saʕīd* "Port Said", *isSuʕudiyya* "Saoedi-Arabië".

ḥ is een stemloze wrijfklank en wordt eveneens in de keelholte geproduceerd. *ḥ* ontstaat automatisch, wanneer men probeert, iemand die verder weg staat, iets toe te fluisteren dat met 'h' begint: Hans heeft een huis. Bijv. *Muḥammad* "Mohamed", *Aḥmad* "Ahmed", *Ḥilwān* "Helwan".

Men moet duidelijk onderscheid maken tussen *ḥ*, *x* en *h*:

<i>wāḥid</i>	: <i>wāxid</i>	een	: genomen
<i>naḥla</i>	: <i>naxla</i>	bij	: dadelpalm
<i>ḥall</i>	: <i>xall</i>	oplossing	: azijn
<i>nahla</i>	: <i>naxla</i>	Nahla	: dadelpalm
<i>fahm</i>	: <i>faḥm</i>	begrijpen	: kool

² in het Arabisch *hamza* genoemd, is niets anders dan het knakkende geluid (glottisslag), dat wij automatisch laten horen bij het uitspreken van een woord dat met een klinker begint: ²acht, ²elf. Ook binnen in een woord komt het in het Nederlands voor: mee²eten, na²apen. In het Arabisch wordt de *hamza* beschouwd als een volwaardige medeklinker en moet daarom duidelijk uitgesproken worden: *su²āl* "vraag", *Lu²sur* "Luxor", *Dimas²* "Damascus", *ba²aṛa* "koe", *ḥa²²* "recht". In het Arabisch gebruikt men in de uitspraak automatisch een *hamza* wanneer een woord met een klinker begint. In sommige gevallen kan echter een dergelijke *hamza* na een voorafgaand woord wegvallen. Men zegt dus wel *²ibni* "mijn zoon", maar *bēt ibni* "het huis van mijn zoon". Dit soort *hamza* dat in de uitspraak kan wegvallen, schrijven wij in de woordenlijsten niet.

Men moet duidelijk onderscheid maken tussen *ξ* en ²:

<i>ξamal</i>	: ² <i>amal</i>	werk	: hoop
<i>ξāl</i>	: ² <i>āl</i>	prima	: zeggen
<i>ξīd</i>	: ² <i>īd</i>	feest	: hand
<i>suξāl</i>	: <i>su²āl</i>	hoest	: vraag

d) Een punt onder een letter duidt op emfase (velarisering), d.w.z. de klanken worden met een wat opgeheven achtertong en daardoor een hollere tong uitgesproken. Het puntje van de tong ligt iets breder en dikker tegen de tanden. Dit verleent de medeklinkers een doffe klank, die zich ook over de naburige klinkers uitbreidt. Het gaat vooral om *t*, *d*, *s*, *z*, *l*, *r*, maar ook andere medeklinkers kunnen emfatisch zijn, bijv. *ḥ* in *ḥāḥa* "papa", *m* in *māma* "mama", *māyya* "water". Hier volgen enkele minimale paren:

<i>tifl</i>	: <i>tifl</i>	kind	: resten van thee
-------------	---------------	------	-------------------

<i>bāt</i>	: <i>bāt</i>	oksel	: overnachten
<i>šāb</i>	: <i>sāb</i>	raken	: laten
<i>iddāni</i>	: <i>iddāni</i>	het lamsvlees	: hij gaf me
<i>gāri</i>	: <i>gāri</i>	mijn buurman	: lopend
<i>rāyih</i>	: <i>rāgiḥ</i>	gaand	: terugkerend
<i>baṣṣ</i>	: <i>bass</i>	kijken	: alleen maar
<i>ḍall</i>	: <i>dall</i>	verdwalen	: wijzen

- e) Alle medeklinkers komen kort en lang voor. De lange medeklinker wordt in onze spelling dubbel geschreven en is in de uitspraak duidelijk als lang te horen:

<i>mudarris</i>	"leraar"	<i>izzayyak</i>	"hoe gaat het?"
<i>isSadāt</i>	"Sadat"	<i>Muḥammad</i>	"Muḥammad"

Stemhebbende medeklinkers blijven stemhebbend wanneer zij verlengd worden. Bij de uitspraak moet daarop gelet worden:

<i>ḍēf</i>	: <i>iddēf</i>	gast	: de gast
<i>zift</i>	: <i>izzift</i>	pek	: het pek
<i>dinya</i>	: <i>iddinya</i>	wereld	: de wereld
<i>ginēna</i>	: <i>igginēna</i>	tuin	: de tuin
<i>dars</i>	: <i>iddars</i>	les	: de les

II. Vocalen (klinkers)

1. Tabel

<i>a</i>	<i>e</i>	<i>i</i>	<i>o</i>	<i>u</i>
<i>ā</i>	<i>ē</i>	<i>ī</i>	<i>ō</i>	<i>ū</i>

Lange klinkers schrijft men dus met een streepje erboven. In enkele gevallen noteren wij ook de emfatische klinkers *ā* en *ā̄*.

2. Uitspraak van de vocalen

a en *ā* neigen in de uitspraak naar èè ([æ] of een meer gecentraliseerd [ɛ]), behalve vóór en na emfatische medeklinkers (zie onder I, 2, d). In dit geval worden *ā* en *a* meer achter in de mond gearticuleerd, d.w.z. [ɑ] en [ɑ̄]: *fār* [fɑ:r] "muis", *baṣṣ* [bass] "kijken".

u is gelijk aan de Nederlandse oe-klank: *kullu tamām* "alles oké" klinkt dus als "koelloe".

◊ is een korte tussen *e* en *i* liggende klinker, die automatisch in een cluster van drie medeklinkers optreedt (→ les III, I).

LES I

DIALOGEN

ismak ʔē?

A. *ḥiwār bēn Sāmi, wi Ḥasan, wi Maha, wi Samya*

Sāmi: *ana_smi Sāmi. w_inta, ismak ʔē ?*

Ḥasan: *ana_smi Ḥasan. w_inti, ismik ʔē ?*

Maha: *ana_smi Maha.*

Sāmi: *w_inti kamān ismik Maha ?*

Samya: *lā, ana_smi Samya.*

B. *ḥiwār bēn Sāmi wi Maha*

Sāmi: *da mīn ya Maha ?*

Maha: *da ṭālib.*

Sāmi: *ismu ʔē ?*

Maha: *ismu Ḥasan.*

Sāmi: *wi di mīn, ya Maha ?*

Maha: *di ṭālība.*

Sāmi: *ismaha ʔē ?*

Maha: *ismaha Samya.*

inta ʔē?

C. *ḥiwār bēn Maha wi Samya*

Maha: *huwwa Sāmi da ṭālib, ya Samya ?*

Samya: *lā, da mudarris.*

Maha: *wi di, hiyya di ṭālība ?*

Samya: *aywa, di ṭālība.*

Maha: *huwwa Ḥasan kamān mudarris ?*

Samya: *lā, da miš mudarris. da ṭālib.*

huwwa mawgūd?

D. *ḥiwār bēn Sāmi wi Samya*

Sāmi: *da mīn, ya Samya ?*

Samya: *da_bni Samīr.*

Sāmi: *wi di mīn ?*

Samya: *di binti Mirvat.*

Sāmi: *wi ya-taṛa Aḥmad gōzik mawgūd ?*

Samya: *lā, da miš mawgūd, da_msāfir Iskindiriyya.*

WOORDENSCHAT

<i>ʔē</i>	wat?	<i>ismu</i>	zijn naam
<i>ana</i>	ik	<i>kamān</i>	ook
<i>aywa</i>	ja	<i>lā ~ laʔ ~ laʔʔa</i>	nec
<i>bint</i>	dochter, meisje	<i>lākin</i>	maar
<i>bēn</i>	tussen	<i>mawgūd</i>	aanwezig, er
<i>da</i>	die daar, deze (m.)	<i>misālir</i>	op reis (gegaan)
<i>di</i>	die daar, deze (vr.)	<i>miš</i>	niet
<i>fēn</i>	waar?	<i>mudarris</i>	leraar
<i>fī</i>	in	<i>muhandis</i>	ingenieur
<i>gidd</i>	grootvader	<i>mīn</i>	wie?
<i>gōz</i>	echtgenoot	<i>sitt</i>	vrouw, dame; grootmoeder
<i>hiyya</i>	zij	<i>šugayyar</i>	klein
<i>huwwa</i>	hij	<i>ṭabṭan</i>	natuurlijk
<i>ḥiwār</i>	dialogo	<i>ṭālib</i>	student
<i>ibn</i>	zoon	<i>ṭālba</i>	studente
<i>ibni</i>	mijn zoon	<i>umm</i>	moeder
<i>inta</i>	jij (m.)	<i>uxt</i>	zuster
<i>inti</i>	jij (vr.)	<i>wi</i>	en
<i>Iskindiriyya</i>	Alexandrië	<i>ya</i>	vocatief (bij het roepen van iemand)
<i>ism</i>	naam	<i>ḡamm</i>	oom (van vaderszijde)
<i>ismaha</i>	haar naam	<i>ḡammik</i>	jouw (vr.) oom
<i>ismak</i>	jouw (m.) naam		
<i>ismi</i>	mijn naam		
<i>ismik</i>	jouw (vr.) naam		

GRAMMATICA

I. Vocalen

Het teken *_* betekent dat de vocaal waarmee het vorige woord eindigde en de klinker (vocaal) waarmee het volgende woord begint samenvallen, zodat de twee woorden als één geheel klinken. Dit is het geval als het tweede woord met een *i* begint (elisie).

<i>wi + inta</i>	>	<i>w_inta</i> (→ <i>winta</i>)	en jij
<i>huwwa + ismu ʔē?</i>	>	<i>huwwá_smu ʔē?</i>	wat is zijn naam?

Dit geldt vooral als men met normale snelheid en zonder pauze spreekt. Maar bij langzaam spreken kan het achterwege blijven. In zo'n geval schrijven wij de *hamza* wel: *da ʔibni* "dit is mijn zoon".

II. Persoonlijk voornaamwoord

1. Onafhankelijk persoonlijk voornaamwoord

Het Arabisch kent een onafhankelijke en een afhankelijke vorm van het persoonlijk voornaamwoord (pronomen).

Onafhankelijk persoonlijk voornaamwoord (enkelvoud)

<i>huwwa</i> hij	<i>inta</i> jij (m.)	<i>ana</i> ik
<i>hiyya</i> zij	<i>inti</i> jij (vr.)	

De onafhankelijke vormen ‘ik, jij, hij, zij’, etc. kunnen afzonderlijk in de zin staan en bijv. onderwerp (subject) zijn:

ana tālib   "ik student" = "ik ben student"

Voor de 2e persoon ‘jij’ bestaat een mannelijke vorm *inta* en een vrouwelijke vorm *inti*.

2. Afhankelijk persoonlijk voornaamwoord

De afhankelijke vorm van het persoonlijk voornaamwoord bestaat uit een achtervoegsel (suffix) gekoppeld aan zelfstandige naamwoorden (substantieven), voorzetsels (preposities) en werkwoorden (verba). Bij de substantieven komen deze suffixen overeen met het Nederlandse bezittelijk voornaamwoord (possessivum) ‘zijn, jouw, mijn’ etc. Daarom spreken we van possessiefsuffixen (bezitssuffixen):

possessiefsuffixen na dubbele consonant (-CC)

<i>huwwa</i>	-u	<i>ism-u</i>	zijn naam
<i>hiyya</i>	-aha	<i>ism-aha</i>	haar naam
<i>inta</i>	-ak	<i>ism-ak</i>	jouw naam (m.)
<i>inti</i>	-ik	<i>ism-ik</i>	jouw naam (vr.)
<i>ana</i>	-i	<i>ism-i</i>	mijn naam

Deze vormen worden gebruikt als het substantief op twee consonanten (-CC) eindigt, zoals bij *ism, bint, ʕamm, uxt, umm, gidd, ibn*.

Om extra nadruk te leggen kan men het onafhankelijk persoonlijk voornaamwoord voor of na het possessiefsuffix herhalen:

hiyya di bintik?   *aywa, di binti ʔana!*
 "is dat je dochter?"   "ja, dat is **mijn** dochter!"

ana ʔismi Ḥasan w_inta ʔismak ʔē?
 "**mijn** naam is Ḥasan, en wat is **jouw** naam?"

III. Zinsopbouw: nominale zin

1. Volgorde

Onderwerp en gezegde (predikaat) worden zonder koppelwerkwoord naast elkaar geplaatst, d.w.z. zonder dat er een woord als 'is' of 'zijn' tussen komt. Het gezegde kan een zelfstandig naamwoord (substantief), een deelwoord (participium) of een bijvoeglijk naamwoord (adjectief) zijn:

<i>di</i>	+	<i>ṭālība</i>	→	<i>di ṭālība</i>
dat	+	studente	→	dat is een studente

Dit geldt alleen voor de tegenwoordige tijd. Voor verleden en toekomstige tijd zie les V, V en les X, IV.

2. Ontkenning

Als ontkenning gebruikt men *miš*, dat voor het predikaat geplaatst wordt:

<i>huwwa mudarris</i>	→	<i>huwwa miš mudarris</i>
"hij is leraar"		"hij is geen leraar"

Voor 'maar, echter' gebruikt men *lākin*:

<i>di miš uxti lākin binti</i>	→	"dat is niet mijn zuster, maar mijn dochter"
--------------------------------	---	--

3. Vraagwoorden

Vraagwoorden staan vaak aan het einde van de zin:

<i>ismak ʔē</i>	→	"wat is jouw naam?" (je naam [is] wat?)
<i>da mīn ~ mīn da</i>	→	"wie is dat?"

Let op: De persoonlijke voornaamwoorden *huwwa* en *hiyya* worden ook soms gebruikt om een vraagzin in te leiden:

<i>huwwa Sāmi da ṭālib?</i>	"is Sāmi een student?"
-----------------------------	------------------------

IV. Vocatief

Als men iemand roept, gebruikt men *ya* voor de naam of de titel van de persoon: *ya Ḥasan!* *ya Maḥmūd!* *ya Samya!* *ya duktūr!*

V. Vrouwelijke uitgang -a

De vrouwelijke uitgang (feminien suffix) is *-a* en wordt achter substantieven en adjectieven gevoegd. Voor deelwoorden (participia) zie les VI, III.

<i>ṣuḡayyar</i>	+	<i>a</i>	→	<i>ṣuḡayyara</i>	klein (vr.)
<i>mudārris</i>	+	<i>a</i>	→	<i>mudārrisa</i>	lerares
<i>ṭālib</i>	+	<i>a</i>	→	<i>ṭāliba</i>	studente

Dus: *huwwa ṭālib* "hij is student", maar *hiyya ṭāliba* "zij is studente".

Let wel op de verschuiving van de klemtoon: *mudārris*, maar *mudārrisa* (→ les IV, I, II).

NUTTIGE UITDRUKKINGEN

<i>balās</i>	laat maar!
<i>kifāya kida</i>	zo is het wel genoeg!
<i>kullu tamām</i>	alles oké!
<i>kuwayyis</i>	goed!
<i>la mu²axza</i>	neem me niet kwalijk!
<i>ma-εlešš</i>	neem me niet kwalijk!
	trek het je niet aan!
	doet er niet toe!
<i>tamām kida</i>	het is uitstekend zo!
<i>tayyib</i>	oké, goed!
<i>tab yaḷḷa</i>	kom op, snel!
<i>zayy² baεḍu</i>	doet er niet toe!
<i>εala mahlak (m.), εala mahlik (vr.)</i>	rustig aan!

PLAATSNAMEN IN EGYPTE

Abbasiyya	<i>ilεAbbasiyya</i>	Luxor	<i>Lu²šur</i>
Agami	<i>ilεAgami</i>	Maadi	<i>ilMaεādi</i>
Ain Shams	<i>εĒn Šams</i>	Mar Girgis	<i>Māri Girgis</i>
Ain Sukhna	<i>ilεĒn isSuxna</i>	Minya	<i>ilMinya</i>
Alexandrië	<i>Iskindiriyya</i>	Mogamma	<i>ilMugammaε</i>
Aswan	<i>²Aswān</i>	Mohandesin	<i>ilMuhandisīn</i>
Asyut	<i>²Asyūt</i>	Moqattam	<i>ilMu²aṭṭam</i>
Azhar	<i>il²Azhaṛ</i>	Mozes-berg	<i>Gabal Mūsa</i>
Bahariyya	<i>ilBaḡariyya</i>	Munira	<i>ilMunīra</i>
Basata	<i>Basāta</i>	Nag Hammadi	<i>Nagε² Ḥammādi</i>
Beni Suef	<i>Bani_Swēf</i>	de Nijl	<i>inNīl</i>
Bulaq	<i>Bulā²</i>	Nuweiba	<i>Nuwēbaε</i>
Caïro	<i>ilQāhīra, Mašr</i>	Port Said	<i>Bur_Saεīd</i>
Corniche	<i>ilKurnīš</i>	Qasr al-Ainy	<i>il²Ašr ilεĒni</i>
Dakhla	<i>idDaxla</i>	Qena	<i>εIna</i>
Damietta	<i>Dumyāt</i>	Ras Mohammed	<i>Rās Muḡammad</i>
Dokki	<i>idDu²i</i>	Rhoda	<i>irRōḍa</i>
Edfu	<i>Idfu</i>	Saqqara	<i>Ša²āra</i>
El-Alamein	<i>ilεAlamēn</i>	Sharia Ramsis	<i>Šāriε Ramsīs</i>
El-Arish	<i>ilεArīš</i>	Sharm el-Sheikh	<i>Šarm isŠēx</i>
Esna	<i>Isna</i>	Shubra	<i>Šubrā</i>
Farafra	<i>ilFarafra</i>	Sinaï	<i>Sīna</i>
Fayyoun	<i>ilFayyūm</i>	Siwa	<i>Sīwa</i>
Garden City	<i>Gardin Siti</i>	Sohag	<i>Suhāg</i>
Gizeh	<i>igGīza</i>	Suez	<i>isSuwēs</i>
Heliopolis	<i>Mašr igGidīda</i>	Taba	<i>Ṭāba</i>
Helwan	<i>Ḥilwān</i>	Tahrir	<i>itTaḡrīr</i>
Hurghada	<i>ilĠarda²a</i>	Talaat Harb	<i>Ṭalεat Ḥarb</i>
Imbaba	<i>Imbāba</i>	Tanta	<i>Ṭanṭa</i>
Ismailia	<i>il²Ismaεīliyya</i>	Tell el-Amarna	<i>Tall ilεAmarna</i>
Karnak	<i>ikKarnak</i>	Wadi Natrun	<i>Wādī inNaṭrūn</i>
Kharga	<i>ilXarga</i>	Zagazig	<i>izZa²azi²</i>
Kom Ombo	<i>Kom_Umbu</i>	Zamalek	<i>izZamālik</i>

O E F E N I N G E N

I. Hecht de overeenkomstige possessiefsuffixen aan de substantieven.

	<i>bint</i>	<i>ibn</i>	<i>gidd</i>	<i>ḡamm</i>	<i>umm</i>	<i>uxt</i>
<i>inta</i>						
<i>huwwa</i>						
<i>hiyya</i>						
<i>inti</i>						
<i>ana</i>						

II. Rangschik de substantieven met de suffixen uit oefening I in de gebruikelijke volgorde zijn, haar, jouw (m.), jouw (vr.), mijn.

	<i>bint</i>	<i>ibn</i>	<i>gidd</i>	<i>ḡamm</i>	<i>umm</i>	<i>uxt</i>

III. Maak met de woorden uit oefening I vragen en antwoorden volgens onderstaand voorbeeld.

huwwa da ḡammik? - *aywa, da ḡammi ~ lā, da miš ḡammi.*

1. *huwwa da giddak?* - *lā, _____*
2. *hiyya di ḡummu?* - *aywa, _____*
3. *hiyya di ḡuxtaha?* - *lā, _____*
4. *hiyya di bintik?* - *aywa, _____*
5. *huwwa da bnaha?* - *lā, _____*
6. *hiyya di ḡummi?* - *aywa, _____*

IV. "Dat is niet **mijn** dochter, dat is **jouw** dochter!" Antwoord volgens onderstaand voorbeeld.

hiyya di bintak? - *lā, di miš binti ḡana, di bintak inta!*

1. *hiyya di ḡuxtak?* - *lā, _____*
2. *huwwa da ḡibnik?* - *lā, _____*
3. *huwwa da ḡammik?* - *lā, _____*
4. *hiyya di ḡummak?* - *lā, _____*
5. *huwwa da giddak?* - *lā, _____*
6. *huwwa da ḡismak?* - *lā, _____*

V. Verwarring over de persoon! Geef het juiste antwoord.

huwwa da giddaha? - *lā, da ḡamm-aha*

1. *hiyya di ḡuxtaha?* - *lā, di bint_____*
2. *hiyya di bintaha?* - *lā, di ḡumm_____*
3. *huwwa da ḡammaha?* - *lā, da bn_____*
4. *hiyya di ḡummaha?* - *lā, di sitt_____*

VI. "Waar is je ...?" Vul de open plekken in.

1. *ya Mḡammad, ibn _____ fēn?*
2. *ya Samya, umm _____ fēn?*
3. *ya Fawzi, gidd _____ fēn?*
4. *ya Maha, ibn _____ fēn?*
5. *ya ḡAli, ḡamm _____ fēn?*

6. *ya Ḥasan, uxt* _____ *fēn?*
 7. *ya Muna, bint* _____ *fēn?*
 8. *ya ʿAbdu, sitt* _____ *fēn?*

VII. "Iedereen is in een andere stad." Vul de open plekken in.

1. *Ḥasan, ʿamm* _____ *f_ Iskindiriyya.*
 2. *Maḥmūd, umm* _____ *fi_ gGīza.*
 3. *Aḥmad, ʿamm* _____ *fi-Luʿṣur.*
 4. *ana, ʿamm* _____ *fi-ʾAswān.*
 5. *Maha, bint* _____ *fi-Bur Saʿīd.*
 6. *Samya, ibn* _____ *fi_ sSuwēs.*
 7. *Mirvat, uxt* _____ *fi_ lFayyūm.*
 8. *Aḥmad, bint* _____ *fi Sīwa.*

VIII. "Samya ook (*kamān*)!" Geef antwoord.

- Sāmi mudarris, wi Samya?* - *Samya mudarrisa kamān*
 1. *Sāmi muhandis, wi Samya?* - _____
 2. *gōzi mudarris, wi ʾuxtak?* - _____
 3. *Ḥasan ṭālib, wi Samya?* - _____
 4. *ʿammik mawgūd, wi ʾuxtik?* - _____
 5. *ibnik ṭālib, wi bintik?* - _____
 6. *giddi mudarris, wi ʾummik?* - _____

IX. "Zij zijn het alle twee niet!" Maak de zinnen af.

- Sāmi miš ṭālib, wi Randa kamān miš ṭālība!*
 1. *huwwa miš mawgūd, wi ʾuxtu* _____
 2. *hiyya miš mudarrisa, wi bintaha* _____
 3. *ana miš muhandisa, wi ʾibni* _____
 4. *Samya miš mawgūda, wi ʿammaha* _____
 5. *inti miš ṭālība, wi Ḥasan* _____
 6. *inta miš mudarris, wi hiyya* _____